

Advies

(A)2781

28 maart 2024

Advies over twee voorstellen van resolutie met betrekking tot de hervorming van het sociaal tarief voor energie en een wetsvoorstel over de verankering van de uitbreiding van het sociaal tarief

Artikelen 21ter, § 3, van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt, en 15/11, § 1^{quinquies}, van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen

Niet-vertrouwelijk

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE.....	2
INLEIDING	3
1. WETSVORSTEL BETREFFENDE DE VERANKERING VAN DE UITBREIDING VAN HET SOCIAAL TARIEF – ECOLO/GROEN.....	4
1.1. Voorgesteld punt.....	4
1.2. Advies van de CREG	4
2. VOORSTEL VAN RESOLUTIE BETREFFENDE DE HERVORMING VAN HET SOCIAAL TARIEF VOOR ENERGIE - CD&V	5
2.1. Voorgestelde hervormingspunten	5
2.2. Advies van de CREG	6
3. VOORSTEL VAN RESOLUTIE BETREFFENDE DE HERVORMING VAN HET SOCIAAL TARIEF VOOR ENERGIE - VLAAMS BELANG	8
3.1. Voorgestelde hervormingspunten	8
3.2. Advies van de CREG	9
4. BESLUIT	10
BIJLAGE	11

INLEIDING

Op 18 maart 2024 heeft de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas (CREG) een verzoek ontvangen van de Kamer van volksvertegenwoordigers van België om een advies te verlenen over het volgende wetsontwerp en de volgende voorstellen van resolutie:

- het wetsvoorstel betreffende de verankering van de uitbreiding van het sociaal tarief, ingediend door mevrouw Kim Buyst c.s. (Ecolo/Groen), van 10 juni 2022 (DOC 55 2780/001) - hierna “het voorstel van Ecolo/Groen”;
- het voorstel van resolutie betreffende de hervorming van het sociaal tarief voor energie, ingediend door mevrouw Nahima Lanjri c.s. (cd&v), van 9 maart 2023 (DOC 55 3263/001) - hierna “het voorstel van cd&v”;
- het voorstel van resolutie betreffende de hervorming van het sociaal tarief voor energie, ingediend door de heren Reccino Van Lommel en Kurt Ravyts (Vlaams Belang), van 23 juni 2023 (DOC 2478/001) - hierna “het voorstel van Vlaams Belang”.

Ter herinnering, de sociale tarieven voor elektriciteit, aardgas en/of warmte zijn verminderde tarieven voorbehouden voor bepaalde categorieën van personen of gezinnen die er automatisch van genieten in 90 % van de gevallen. Ze zijn identiek bij alle energieleveranciers en distributienetbeheerders. De sociale tarieven zijn “maximumprijzen” krachtens de elektriciteitswet¹ en de gaswet². De CREG legt het bedrag van het sociaal tarief vast voor elk trimester dat begint op 1 januari, 1 april, 1 juli en 1 oktober in overeenstemming met de ministeriële besluiten van 30 maart 2007 “elektriciteit”³ en “gas”⁴ zoals gewijzigd door het ministerieel besluit van 3 april 2020⁵. Het is een bedrag in c€/kWh van toepassing op het gehele verbruik van de begunstigde.

Momenteel worden de categorieën van begunstigten bepaald op basis van hun statuut (begunstigden van bepaalde maatschappelijke hulp betaald door de OCMW’s, de FOD Sociale Zekerheid, DG Personen met een handicap, uitkeringen voor ouderen, verhoogde kinderbijslag voor kinderen met een handicap,...)⁶. Om de gezinnen met een meer bescheiden inkomen te helpen ten tijde van de Covid-19 crisis en nadien de energiecrisis werd, in overeenstemming met het koninklijk besluit van 28 februari 2021, het sociaal tarief daarenboven tijdelijk uitgebreid naar de begunstigten van de verhoogde tegemoetkoming (BVT) van de mutualiteit van 1 februari 2021 tot 30 juni 2023⁷.

¹ [Wet van 29 april 1999](#) betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt, hoofdstuk V.

² [Wet van 12 april 1965](#) betreffende het vervoer van gasachtige produkten en andere door middel van leidingen, hoofdstuk IV quater

³ [Ministerieel besluit van 30 maart 2007](#) houdende vaststelling van sociale maximumprijzen voor de levering van elektriciteit aan beschermde residentiële afnemers

⁴ [Ministerieel besluit van 30 maart 2007](#) houdende vaststelling van sociale maximumprijzen voor de levering van aardgas aan beschermde residentiële afnemers

⁵ Ministeriële besluiten van 3 april 2020 tot wijziging van de ministeriële besluiten van 30 maart 2007 houdende vaststelling van sociale maximumprijzen voor de levering van [elektriciteit/aardgas](#) aan de beschermde residentiële klanten met een laag inkomen of in een kwetsbare situatie

⁶ Zie de lijst van de verschillende categorieën op de [website van de FOD Economie](#).

⁷ [Koninklijk besluit van 28 januari 2021](#) tot aanvulling van de lijst beschermde residentiële afnemers bedoeld in artikel 15/10, § 2/2, eerste lid, van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige produkten en andere door middel van leidingen en in artikel 20, § 2/1, eerste lid, van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en tot wijziging van het koninklijk besluit van 29 maart 2012 tot vaststelling van de regels voor het bepalen van de kosten van de toepassing van de sociale tarieven door de aardgasondernemingen en de tussenkomstregels voor het ten laste nemen hiervan en het koninklijk besluit van 29 maart 2012 tot vaststelling van de regels voor het bepalen van de kosten van de toepassing van de sociale tarieven door de elektriciteitsbedrijven en de tussenkomstregels voor het ten laste nemen hiervan

Aangezien meerdere van de aangehaalde verzoeken en voorgestelde mogelijkheden in de drie voormelde voorstellen werden behandeld in ons advies (A)2530 van 16 maart 2023 over de mogelijkheden tot hervorming van het sociaal tarief, wordt voormeld advies als bijlage aan onderhavig advies toegevoegd.

De CREG formuleert het gevraagde advies, aangenomen door haar directiecomité op 28 maart 2024.

1. WETSVOORSTEL BETREFFENDE DE VERANKERING VAN DE UITBREIDING VAN HET SOCIAAL TARIEF – ECOLO/GROEN

1.1. Voorgesteld punt

1. In hun voorstel geeft Ecolo/Groen aan dat de tijdelijke uitbreiding van het sociaal tarief naar de begunstigden van de verhoogde tegemoetkoming, ingevoerd bij koninklijk besluit op 28 januari 2021 als structurele maatregel zou moeten worden ingevoerd. Het wetsvoorstel beoogt het permanent maken van deze categorie van begunstigden van het sociaal tarief door opheffing van artikel 10, 2de lid van voormeld koninklijk besluit, aangezien dit artikel de datum bepaalt waarop de tijdelijke categorie van “BVT” begunstigden ophoudt van kracht te zijn.

1.2. Advies van de CREG

2. Zoals aangehaald in ons advies (A)2530, punt 11, *“beveelt de CREG aan het recht op het sociaal tarief open te stellen op basis van een inkomenscriterium, ter aanvulling van de huidige toekenning op basis van sociale statuten. Het door het platform voorgestelde inkomenscriterium, namelijk het plafond dat wordt gehanteerd voor BVT-klienten met dit statuut op basis van het inkomen, wordt als relevant beschouwd en heeft het voordeel dat het reeds op nationaal niveau wordt gebruikt”*. Wij zijn het dan ook eens met het principe dat in het voorstel van Ecolo/Groen wordt ondersteund.

3. Bijkomend bij het openstellen van deze nieuwe structurele categorie van begunstigden van het sociaal tarief, pleit de CREG er desalniettemin voor om een inkomensplafond in te voeren als aanvullend criterium waaraan moet worden voldaan om van het sociaal tarief te genieten en dit *“Om de toekenning van het sociaal tarief te richten op de huishoudens die het meest zijn blootgesteld aan de inflatie en het risico van energiarmede, d.w.z. de huishoudens in het eerste inkomenskwartiel, en tegelijkertijd de kosten van de maatregel voor de overheidsbegroting te beperken”* (punt 15 van advies (A)2530). De tijdelijke uitbreiding van het sociaal tarief naar de BVT heeft een verdubbeling meegebracht van het aantal begunstigden en daarbij een verdubbeling van de kost van het sociaal tarief die, sinds 1 januari 2022, door de Staat wordt gefinancierd, deels door inkomsten uit het speciaal accijsrecht⁸.

4. Het wetsvoorstel van Ecolo/Groen waarin de methode wordt voorgesteld voor het permanent maken van deze categorie van begunstigden van het sociaal tarief dateert van 22 juni 2022. Inmiddels is de tijdelijke uitbreiding van het sociaal tarief naar de BVT-klienten afgelopen in overeenstemming met het koninklijk besluit van 19 maart 2023 houdende de verlenging van de uitbreiding van de maximumprijzen voor de beschermde residentiële afnemers tot personen met een recht op verhoogde

⁸ In overeenstemming met de elektriciteitswet, art. 21 bis, en de gaswet ; art.15/11.

verzekeringstegemoetkoming tot 1 juli 2023⁹. De betrokken afnemers zijn gedurende een periode van minimaal drie maanden onderworpen geweest aan het goedkoopste commerciële tarief van hun leverancier en zijn nu gebonden aan een contract tegen het commerciële tarief. Bijgevolg zal de opheffing van artikel 10, 2de lid van het koninklijk besluit van 28 januari 2021 niet volstaan maar zal het moeten worden aangevuld met een datum van inwerkingtreding van deze nieuwe categorie. In dit kader schrijft de Raad van State in haar Beginselen van de wetgevingstechniek: “*Wanneer een tekst niet meer van kracht is, kan de datum waarop hij buiten werking treedt bijgevolg alleen worden uitgesteld of opgeheven door terugwerkende kracht te verlenen aan de wijzigingsbepaling en voor zover deze terugwerking aanvaardbaar is*” (zie [punt n° 161](#)). Aangezien er in onderhavig geval geen retroactiviteit geldt, moeten andere mogelijkheden worden overwogen, zoals de vervanging van artikel 10, 2de lid door een bepaling van inwerkingtreding op de eerste dag van een kwartaal.

2. VOORSTEL VAN RESOLUTIE BETREFFENDE DE HERVORMING VAN HET SOCIAAL TARIEF VOOR ENERGIE - CD&V

2.1. Voorgestelde hervormingspunten

5. Het voorstel van cd&v haalt meerdere elementen van het huidige systeem van sociale tarieven aan die, volgens haar auteurs, zouden moeten worden verbeterd. In het voorstel wordt aan de federale regering gevraagd om het huidige systeem van het sociaal tarief te hervormen volgens de volgende pijlers:

- Het systeem van het sociaal tarief zou moeten worden hervormd door toekenning « *op basis van inkomenscriteria met een degressief systeem. Dit alles als aanvulling op de huidige toekenning op basis van sociale statuten* ». De inkomenscriteria zouden kunnen afgestemd worden op de inkomensgrenzen van de verhoogde tegemoetkoming van de mutualiteit (hierna “BVT”).
- Er wordt aan de regering gevraagd om instrumenten te ontwikkelen om de werkelijke inkomenssituatie van een gezin zo dicht mogelijk te benaderen om de kloof van twee jaar tussen het ontvangen van het inkomen en het bevestigen ervan via het aanslagbiljet te verkleinen.
- Concreet, gezinnen die geen recht hebben op het sociaal tarief op basis van hun statuut, maar waarvan het inkomen onder de drempel ligt, zouden een brief krijgen waarin vermeld wordt dat zij in aanmerking komen voor het sociaal tarief. Bij deze brief zou een aanvraagformulier voor het sociaal tarief gevoegd worden, en een verklaring op eer inzake het inkomen. In deze brief zou ook moeten worden vermeld dat het formulier voor de aanvraag van het sociaal tarief ook door bijvoorbeeld het OCMW kan worden ingevuld.
- De regering zou andere maatregelen moeten nemen voor het vermijden van de inactiviteitsval: een consument zou zijn staat van beschermde residentiële klant kunnen verliezen, en dus zijn recht op sociaal tarief, als hij (opnieuw) gaat werken en hij er dus vanuit zou kunnen gaan dat het interessanter is om niet te werken.
- De toekenning van het sociaal tarief zou degressief zijn : krachtens dit systeem zou een gezin met een inkomen onder de drempel het volledige voordeel genieten en een gezin

⁹ [Koninklijk besluit van 19 maart 2023](#) houdende de verlenging van de uitbreiding van de maximumprijzen voor de beschermde residentiële afnemers tot personen met een recht op verhoogde verzekeringstegemoetkoming tot 1 juli 2023

met een inkomen net boven de drempel zou een kleiner voordeel krijgen dat uiteindelijk vervalt ingeval van overschrijding van het plafond met 150 %.

- De hervorming van het sociaal tarief zou rekening moeten houden met het aantal gezinsleden. Dit heeft een impact op het toepasselijke inkomensplafond.
- Cd&v vraagt de mogelijkheid om een forfaitaire compensatie toe te kennen aan de groep van huurders en residentiële klanten op de privémarkt die op basis van hun sociaal statuut of hun inkomen recht hebben op het sociaal tarief, maar die in gebouwen verblijven die niet over afzonderlijke meters beschikken voor gas, elektriciteit of warmte¹⁰.
- Cd&v vraagt dat, via een samenwerkingsakkoord met de regio's, een aanbod wordt gedaan aan de begunstigden van het sociaal tarief met het oog op de installatie van zonnepanelen op hun verblijf en hierbij een verregaande ondersteuning te voorzien.
- Cd&v vraagt aan de federale regering om samen met de regio's de strijd tegen energiearmoede aan te gaan, door te bouwen op voldoende hoge inkomens en energie-efficiënte huizen.
- De hervorming van het sociaal tarief zou aan de Kamer van volksvertegenwoordigers moeten worden voorgelegd met het oog op de invoering van nieuwe maatregelen vanaf 1 januari 2024.

2.2. Advies van de CREG

6. Wat het voorstel tot hervorming van het huidige systeem van het sociaal tarief voor energie betreft door integratie van inkomenscriteria die zouden kunnen worden berekend op basis van de verhoogde tegemoetkoming, verwijst de CREG naar de aanbevelingen geformuleerd in haar advies (A)2530, meer bepaald in de punten 8 tot 20. In essentie beveelt de CREG aan het recht op het sociaal tarief open te stellen op basis van een inkomenscriterium, bovenop de huidige toekenning op basis van de sociale statuten. Het inkomenscriterium voorgesteld in de aanbevelingen van het Platform van de strijd tegen energiearmoede van de Koning Boudewijnstichting¹¹, nl. het plafond gebruik voor de BVT-klanten met dit statuut op basis van hun inkomen, wordt als relevant beschouwd en heeft het voordeel dat het reeds op nationaal niveau wordt gebruikt¹².

7. De CREG is het ermee eens dat de invoering van een inkomenscriterium bij de toekenning van het sociaal tarief zou moeten worden aangevuld met de invoering van een inkomensplafond. Zoals aangetoond door de maatregel tot uitbreiding van het sociaal tarief naar de BVT, van kracht van 1 februari 2021 tot 30 juni 2023, heeft de toekenning van het sociaal tarief aan de BVT een verdubbeling van het aantal begunstigden van het sociaal tarief ten opzichte van het 1ste trimester 2020 gegenereerd. De openstelling van het sociaal tarief aan personen met het BVT-statuuut zou een verdubbeling van de kost van het sociaal tarief voor het Staatsbudget genereren. De invoering van een inkomensplafond zou het bijgevolg mogelijk maken om de verhoging van het aantal begunstigden van het sociaal tarief te beheersen, en daarbij ook de kost van het sociaal tarief voor het Staatsbudget.

8. Cd&v stelt in punt 8 van haar voorstel voor om het systeem van toekenning van het sociaal tarief degressief te maken in functie van dit inkomenscriterium. Deze mogelijkheid werd met al haar voor- en nadelen, verkend in voormeld advies (A)2530 (zie punten 18 tot 20). In essentie:

- deze mogelijkheid heeft zeker het voordeel dat de steun rechtvaardiger is ;

¹⁰ In de praktijk genieten deze klanten het statuut van « beschermde residentiële klant » maar kunnen het sociaal tarief niet krijgen omwille van technische redenen.

¹¹ [Versterking van het sociaal energietarief - aanbevelingen van het platform tegen energiearmoede - 2023](#)

¹² De BVT-inkomensplafonds zijn raadpleegbaar op de [RIZIV-website](#).

- ze krijgt echter te maken met operationele moeilijkheden zoals de kloof van ongeveer 18 maanden tussen de werkelijke inkomenssituatie en het opstellen van het aanslagbiljet. Bovendien blijkt momenteel dat het voordeel van het sociaal tarief op dit moment lager is dan op het moment dat advies (A)2530 werd geschreven, zodat het invoeren van tussencategorieën voortaan minder relevant is¹³.

9. De CREG is het eens met de aanbeveling dat het belangrijk is om tools te ontwikkelen die het mogelijk maken om de werkelijke situatie van een gezin op gebied van inkomens optimaal te evalueren om de kloof van bijna 2 jaar tussen het ontvangen van het inkomen en de bevestiging ervan via het aanslagbiljet te verkleinen. In haar advies (A)2530 schrijven wij hieromtrent het volgende: *“De CREG beveelt dan ook aan om zo snel mogelijk de nodige financiële middelen voor de ontwikkeling van een dergelijke geïntegreerde databank in te zetten. Zo'n databank is vandaag essentieel voor de ontwikkeling van een sociaal tarief gedifferentieerd op basis van het inkomen. Zo zal de Belgische staat de verschillende steunmaatregelen voor de huishoudens (sociaal tarief, energiecheques, basispakket, enz.) kunnen toespitsen op degenen die ze echt nodig hebben en tegelijkertijd de budgettaire gevolgen ervan beperken, waardoor de kosten voor de ontwikkeling van deze databank kunnen worden gedekt”*. In dit verband informeert de KSZ ons dat een federale databank die het mogelijk maakt om de begunstigen van het sociaal tarief de associëren met de inkomenscategorieën in volle ontwikkeling is. Wij weten echter niet wanneer deze databank in gebruik zal worden genomen.

10. Het voorstel van cd&v waarbij de gezinnen die in aanmerking komen voor het sociaal tarief op basis van inkomens een brief zouden krijgen die hen hierover informeert en die dan een aanvraagformulier voor het sociaal tarief zouden moeten invullen en een verklaring op eer inzake inkomens zou het zeker mogelijk maken om het doelpubliek te bereiken, maar het zou een aanzienlijke administratieve last met zich meebrengen. De CREG beveelt aan dat dit zoveel als mogelijk automatisch gebeurt, bijvoorbeeld via de federale databank die hierboven werd aangehaald en waarvan wij vinden dat de implementatie ervan een absolute vereiste is voor de invoering van een sociaal tarief toegekend op basis van een inkomenscriterium.

11. De CREG is van mening dat de mogelijkheid van het voorstel waarbij het aantal gezinsleden in aanmerking wordt genomen in het kader van de berekening van een gedifferentieerd sociaal tarief relevant zou kunnen zijn, maar te maken krijgt met moeilijkheden bij de uitvoering ervan. Momenteel beschikt noch de FOD Economie, noch de energieleveranciers over deze informatie. Wederom zou een robuuste, federale databank met verschillende soorten informatie (samenstelling gezin, inkomens,...) een voorwaarde zijn voor de invoering van een gedifferentieerd sociaal tarief. Het voordeel van het sociaal tarief is bovendien sterk afgenomen sinds het opstellen van ons advies (A)2530 in maart 2023. De invoering van de tussencategorieën zou momenteel dus minder relevant zijn.

12. Wat de inactiviteitsval betreft die volgens cd&v zou ontstaan door het sociaal tarief voor de begunstigen op basis van hun statuut, geeft de CREG aan dat dit een politieke positie is en in het kader van onderhavig advies niet moet worden onderzocht.

13. De CREG steunt het voorstel, dat zij trouwens heeft opgenomen in haar advies (A)2530, om een forfaitaire compensatie toe te kennen aan de afnemers met het statuut van residentiële beschermde klant, maar die niet van het sociaal tarief kunnen genieten omdat ze in een privéverblijfplaats wonen met collectieve meters. Daarenboven heeft de CREG, op vraag van de minister van Energie, haar advies (A)2647 van 21 september 2023 opgesteld over het voorontwerp van

¹³ In het 2de trimester van 2024 zijn de sociale tarieven gebaseerd op de goedkoopste commerciële tarieven op de markt. Het voordeel dat zij hebben ten opzichte van het goedkoopste commerciële tarief is dus kleiner ten opzichte van de situatie op het moment van het opstellen van ons advies (A)2530 in het 1ste trimester van 2023 toen de sociale tarieven elektriciteit, aardgas en warmte geplafonneerd waren. In geval van sterke stijgen van de prijzen op de elektriciteits- en aardgasmarkten zou de kloof tussen sociale en commerciële tarieven groter kunnen worden, wat het invoeren van een gedifferentieerd systeem nog relevanter zou maken.

wet tot invoering van een sociaaltariefpremie, alsook haar advies (A)2776 van 21 maart 2024 over een voorontwerp van koninklijk besluit tot vaststelling van de berekeningswijzen en de regels en modaliteiten inzake de aanvraag en toekenning van de sociaaltariefpremies. Volgens de minister van Energie zou deze premie vanaf 1 juli 2024 moeten worden toegekend.

14. In de punten 11 en 12 van haar voorstel tot resolutie vraagt cd&v aan de federale regering om samen te werken met de regio's voor het installeren van zonnepanelen en in de strijd tegen energiearmoede. De CREG herhaalt in dit verband dat zij eveneens de betrokkenheid van de regio's ondersteunt, met respect voor het delen van de bevoegdheden:

- in haar advies (A)2530 : *“De CREG moedigt de bevoegde gewestelijke overheden aan om nog meer initiatieven te nemen op het gebied van energie-efficiëntie in de woningen. Dit zal de extra kosten van het sociaal tarief voor de staat als gevolg van de “energiezeven” waarin sommige beschermde klanten wonen, verminderen”*;
- in haar advies (A)2686¹⁴ over het opstellen van energiearmoede-indicatoren voor België: *“Hiertoe zou de federale werkgroep “Energiearmoede” pertinente verduidelijking kunnen geven, zonder de noodzakelijke inbreng van de regionale stakeholders uit het oog te verliezen”*.

15. Tenslotte vraagt cd&v aan de federale regering dat de hervorming van het sociaal tarief zou worden ingevoerd vanaf 1 januari 2024. We moeten melden dat deze termijn reeds overschreden is. De CREG herhaalt echter dat een hervorming van het sociaal tarief gebaseerd op de invoering van een inkomenscriterium in eerste instantie het bestaan van een federale databank vereist die het mogelijk maakt de gezinnen te onderscheiden in functie van hun inkomenscategorieën.

3. VOORSTEL VAN RESOLUTIE BETREFFENDE DE HERVORMING VAN HET SOCIAAL TARIEF VOOR ENERGIE - VLAAMS BELANG

3.1. Voorgestelde hervormingspunten

16. Het voorstel van resolutie van Vlaams Belang haalt meerdere elementen aan van het huidige systeem van sociale tarieven die volgens de auteurs verbeterd zouden moeten worden. In het voorstel van resolutie wordt aan de federale regering gevraagd het huidige systeem van het sociaal tarief te hervormen volgens de hieronder beschreven pijlers:

- De toekenning van het sociaal tarief zou niet enkel mogen gebeuren op basis van statuten. Er zouden ook inkomenscriteria moeten worden ingevoerd door een nieuwe categorie van in aanmerking komende begunstigen aan een degressief regime in te voeren die gebaseerd zou zijn op de netto belastbare inkomens van een gezin, op basis van de BVT en RIZIV inkomensplafonds.
- Momenteel wordt het sociaal tarief toegekend op het gehele verbruik van de begunstigde. Volgens Vlaams Belang werkt dit verspilling in de hand en belemmert het de motivatie om het energieverbruik te verminderen. In theorie zouden zelfs elektrische wagens aan een sociaal tarief kunnen worden opgeladen en het is uiteindelijk de

¹⁴ Advies (A)2686 van 16 november 2023 over het ontwerp van koninklijk besluit houdende criteria voor de beoordeling van het aantal huishoudens dat kampt met energiearmoede, nog niet gepubliceerd

belastingbetaler die dit overmatig gebruik op zijn factuur betaalt. Bijgevolg zou het sociaal tarief enkel voor gemiddelde verbruiksquota moeten worden uitgekeerd, die jaarlijks bij koninklijk besluit worden vastgelegd en die zouden afhangen van het aantal leden van het gezin en van het type verwarming.

- Voor de begunstigden van het sociaal tarief op basis van hun inkomens, zouden deze quota degressief zijn in functie van het referentie-inkomen om te vermijden dat de gezinnen, begunstigd op basis van hun statuut, ontmoedigd zouden zijn om terug te keren naar de arbeidsmarkt uit vrees dat het verliezen van het sociaal tarief een verlies aan netto inkomen met zich mee zou brengen.
- Dit systeem zou een onderzoek naar de inkomens en de gezinssituatie vereisen, alsook naar het type verwarming. Hiervoor zou een instantie moeten worden aangeduid.
- De gezinnen zouden moeten geïnformeerd worden over de mogelijkheid tot het aanvragen van het sociaal tarief op basis van inkomens.
- De energiefactuur zou optimaal verminderd moeten worden, en het mechanisme van marginale prijszetting zou moeten worden geëvalueerd.

3.2. Advies van de CREG

17. Zoals eerder vermeld, ondersteunt de CREG de invoering van een inkomenscriterium in het huidige systeem van het sociaal tarief. Deze mogelijkheid wordt gedetailleerd uitgewerkt in ons advies (A)2530.

18. In ons advies (A)2530 behandelen wij ook de mogelijkheid dat het sociaal tarief enkel zou worden toegekend op een schijf "basis" verbruik (zie punten 27 tot 31). Volgens de CREG zou deze "basis" verbruiksschijf rekening moeten houden met het jaarlijks verbruik in functie van de samenstelling van het gezin zodat grote gezinnen niet worden gestraft. Wij preciseren bovendien dat *"de meeste huishoudens die het sociaal tarief genieten, een jaarlijks verbruik hebben dat onder 3.500 kWh voor elektriciteit en 17.000 kWh voor aardgas ligt. Indien het doel is de kosten van het sociaal tarief voor de overheidsbegroting aanzienlijk te verminderen, dan moeten schijven ten minste worden vastgesteld op het niveau van het in punt 28 genoemde gemiddelde verbruik van de beschermde klanten, met andere woorden 2,6 MWh/jaar voor elektriciteit (enkelvoudige en tweevoudig tarief) en 12,6 MWh/jaar voor aardgas"*.

19. Het zou inderdaad relevant zijn om deze verbruiksschijf te differentiëren in functie van het type verwarming (elektriciteit of aardgas). Dit onderscheid zou echter operationele moeilijkheden genereren zowel voor de administratie als voor de energieleveranciers en is momenteel niet haalbaar.

20. De CREG vindt het aanduiden van een instantie voor het onderzoeken van de inkomens, de gezinssituatie en het type verwarming van de begunstigden van het sociaal tarief die vallen onder de categorie van begunstigden op basis van hun inkomens een politieke beslissing. We melden echter dat dit onderzoek zeker een aanzienlijke administratieve last en een kost voor het Staatsbudget zou genereren. Het is in ieder geval belangrijk, zoals gevraagd door Vlaams Belang, dat de betrokken gezinnen geïnformeerd worden over hun recht op het sociaal tarief op basis van hun inkomens.

21. Zoals eerder vermeld onder punt 8 is de mening dat het sociaal tarief een inactiviteitsval zou zijn een politiek onderwerp dat in onderhavig advies niet moet worden aangehaald.

22. De CREG vindt de vraag van het Vlaams Belang om de energiefactuur maximaal te verminderen een structurele beslissing die aan de regering toekomt. Hetzelfde geldt voor de vraag tot evaluatie van

het mechanisme van marginale prijszetting. Wij verwijzen in dit verband naar de uitleg over het bepalen van de marginale prijs die in punt 9.2 van onze studie (F)2442 wordt gegeven¹⁵.

4. BESLUIT

23. De drie voorstellen die voor advies aan de CREG werden overgemaakt, zijn het eens dat het sociaal tarief zou moeten worden hervormd door het integreren van een inkomenscriterium dat zou kunnen worden berekend op basis van de plafonds vastgelegd door het RIZIV in het kader van de begunstigden van de verhoogde tegemoetkoming. Deze mogelijkheid werd eveneens aanbevolen in ons advies (A)2530 dat ook aanvullende, in aanmerking te nemen elementen aanhaalde indien de regering zou beslissen om deze richting te volgen.

24. De invoering van een degressief systeem van toekenning van het sociaal tarief in functie van inkomens heeft een voorwaarde: de beschikbaarheid van een federale databank die het mogelijk maakt om begunstigden te associëren aan inkomenscategorieën. Een dergelijke federale databank wordt momenteel ontwikkeld, maar de datum van ingebruikneming is niet gekend.

25. Een gedifferentieerd systeem in functie van het aantal leden van het gezin en/of van het type verwarming zou zeker een grotere gelijkheid tussen begunstigden mogelijk maken, maar krijgt te maken met operationele moeilijkheden en is momenteel niet haalbaar.

26. De CREG nodigt de federale regering uit om rekening te houden met de mogelijkheden die in haar advies (A)2530 worden voorgesteld bij het hervormen van het sociaal tarief met het oog om de begunstigden zo goed mogelijk te bepalen, terwijl de kost van het sociaal tarief op een redelijk niveau blijft behouden voor het Staatsbudget.

27. De CREG bemoedigt de doelstelling van het in werking treden van een sociaaltariefpremie, een forfaitair systeem voor de rechthebbenden op basis van hun statuut, maar die er niet van kunnen genieten omwille van technische redenen, op 1 juli 2024. In dit verband heeft de CREG haar advies (A)2647 van 21 september 2023 over het voorontwerp van wet tot invoering van een sociaaltariefpremie geformuleerd, alsook haar advies (A)2776 van 21 maart 2024 over een voorontwerp van koninklijk besluit tot vaststelling van de berekeningswijzen en de regels en modaliteiten inzake de aanvraag en toekenning van de sociaaltariefpremies.

Voor de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas:

Sigrid JOURDAIN
Directeur

Koen LOCQUET
Voorzitter van het Directiecomité

¹⁵ [Studie \(F\)2442](#) van 31 augustus 2022 over de gevolgen van de aanhoudende hoge groothandelsmarktprijzen voor gas en elektriciteit

BIJLAGE

Advies (A)2530 van de CREG van 16 maart 2023 over de mogelijkheden tot hervorming van het sociaal tarief